

Burgerschap Programma's en (thematische) lespakketten peuters-kleuters

SLO, augustus 2023

Titel – Uitgever – Jaar van uitgave	Doelgroep	Korte omschrijving
Anansi de spin Stichting Toekomstweb, NiNsee, PPOZO en Uitgeverij Deviant 2022	groep 1-2	De sprookjes van Anansi de spin vormen de basis van dit lesmateriaal waarmee leerlingen kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdsgenoten, leren ze een eigen mening te geven, te onderbouwen én de mening van anderen te begrijpen. Het lesmateriaal is gratis te downloaden. Op de website staan ook spelletjes en filmpjes.
Filosofen doe je zo, leidraad voor de basisschool Damon BV 2009	groep 1-4	Filosofen draagt bij aan burgerschap. In een democratische samenleving hebben burgers een goed denk- en oordeelsvermogen nodig, zijn ze tot dialoog in staat en weten om te gaan met verschil van mening. Alleen band 1 (groep 1-4) is nog leverbaar met vijftien lessen per leerjaar. - groep 1/2 Een kind kan meer vragen dan...: wat is een vraag? - groep 3/4 Alle stemmen tellen: bevorderen van de dialoog.
Hé, wie ben jij? Antropokids 2022	peuters groep 1-2	Ontdekboek dat kinderen (vanaf 3 jaar) laat kennismaken met de diversiteit van mensen en culturen aan de hand van twintig leeftijdgenootjes die ze meenemen door hun leven en antwoord geven op negen vragen. In de Activiteitengids voor de kinderopvang of voor groep 1-2 staan tips en activiteiten om met de kinderen verder aan de slag te gaan met het ontdekboek. Op de website staan gratis te downloaden les- en werkbladen .
Kleine Grote Denkers , Filosofie op de basisschool Kleine Grote Denkers 2022	groep 1-8	Leerlijn voor burgerschapsvaardigheden in groep 1 t/m 8. De leerlijn is opgebouwd uit spellen waarmee kinderen denk- en burgerschapsvaardigheden opdoen door met elkaar in gesprek te gaan. De spellen van de Verwondermethode en de Denkmatt kunnen daarbij ingezet worden. Daarnaast leren leerkrachten, door de aanpak van Kleine Grote Denkers, om met een onderzoekende houding denkvragen te stellen i.p.v. weetvragen.

Kwink voor burgerschap en mensenrechten Kwintessens - College voor de Rechten van de Mens 2019	groep 1-8	Leerlijn burgerschap en mensenrechten, voor onder-, midden- en bovenbouw. Volledig online en gratis te downloaden lessen. Totaal 33 lessen, 11 per bouw (lesschema). Thema's voor onderbouw: Hulp nodig; Wie is de baas?; Anders zijn, hetzelfde mogen; Iedereen naar school; Houd het schoon; Het gezin; Racisme; Je zegje doen (verkiezingen); Mediawijsheid; Hoe groot is jouw wereld; Technologisch burgerschap. Elke les heeft als basis een animatie of filmpje. Voor de onderbouw spelen de verhalen zich af op boerderij 'De Kakelhoeve'.
Leren & Leven Stichting Leren & Leven 2018-2021	peuters groep 1-8	Lesprogramma dat beoogt bij te dragen aan het zelfbewustzijn en zelfvertrouwen van de leerlingen en (daarmee aan) een positief leer- en leefklimaat in kinderopvang en primair onderwijs . Gebaseerd op Positive Action. Door hierin te investeren verlaten leerlingen het onderwijs met de intrinsieke motivatie en het vermogen actief bij te dragen aan de pluriforme en democratische samenleving. In het lesprogramma komen in elk leerjaar zes thema's terug: 'Wie ben ik?', 'Gezond denken, Gezond zijn', 'Hoe zorg ik voor mezelf?', 'Hoe ga ik om met anderen?', 'Eerlijk tegenover mezelf en anderen', 'Jezelf blijven ontwikkelen'. Van de uitgave voor het Kindcentrum is een proefpakket te downloaden .
Nadenksels Nadenksels 2013	groep 1-2	Twee mappen met filosoferopdrachten, denkwolken en doe-opdrachten voor (begaafde) kleuters. Per map: handleiding, zeven thema's (per thema vier kant en klare lessen) en een registratieformulier.
Niet eerlijk Auteursbond, sectie educatieve auteurs 2018	groep 1-2	Educatieve parel 2018. Burgerschap in groep 1-2 van het basisonderwijs. Door overleggen en samenwerken worden kleuters zich ervan bewust dat anderen anders tegen situaties aan kunnen kijken dan zichzelf. Gratis te downloaden: les, schema, situatiekaartjes en diploma.
OK of niet OK? De Rolf groep 2014	groep 1-2	Regels, normen en waarden zijn niet altijd en overal hetzelfde en verschillen ook nog eens van cultuur tot cultuur. Bij dit spel worden aan kleuters situaties voorgelegd die ze moeten beoordelen als wel of niet oké. De situaties kunnen besproken worden in de groep.
Op Karakter Actief-Democratisch Burgerschap 2017	groep 1-8	Lesmateriaal en trainingen voor teams en leerkrachten over morele ontwikkeling en democratische vorming. Voor de onderbouw zijn lessen beschikbaar over een aantal fundamentele deugden die onze democratie ondersteunen. Denk aan: moed, behulpzaam, dankbaar, vriendelijk.

Praatplaatjes , om te filosoferen met jonge kinderen Filosovaardig 2014	groep 1-2	Spelvorm (vragenkaartjes) om te filosoferen met jonge kinderen. Kaartenset met vijftig kaarten en een korte gebruiksaanwijzing.
Spiegelbeeld, Burgerschap voor het jonge kind De Rijke Leeromgeving 2018	groep 1-3	Lespakket met 55 burgerschapslessen voor groep 1, 2 en 3. Met ruim 40 bijlagen met pictogrammen, zoekkaarten, rollenspelkaarten, stappenplannen, dilemma's, luisterregels, kleurenkaarten, vertel- en babbelkaarten, filosofiekaarten een bordspel en een Kelsey pop . De thema's van Spiegelbeeld gaan over anders zijn, vriendschap, onzekerheid, diversiteit en zelfvertrouwen. Het prentenboek Spiegelbeeld staat centraal. Er wordt aandacht besteed aan interactief voorlezen en begrijpend luisteren. En kan een kindertheatervoorstelling worden aangevraagd en/of aansluitende dansexpressielessen .
De Vreedzame School CED-groep 2020	peuters groep 1-8	Programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. In 2020 zijn herziene lesmappen voor het basisonderwijs verschenen. Ook de Vreedzame map voor peuters is vernieuwd en biedt nieuwe praktische handvatten en activiteiten die aansluiten bij de behoeften van de kinderopvang, voorscholen, scholen en integrale kindcentra (IKC). De lesmappen voor groep 1-2 en voor peuters zijn ook los te bestellen en bevatten circa 30 lessen per schooljaar. Er zijn ook ' kletskaarten ' verkrijgbaar met een paar vragen waarover ouders en kind samen kunnen 'kletsen' naar aanleiding van de thema's uit de lesblokken.